

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Ótásasos petitorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izselt hirdetések, alkusz szerint a legolcsóbb árért.

Előfizetési árak:
Helyben és postán külföldre:
Egy évre 10 ft — kr. 2 évre 20 ft 50 kr.

Debreczen, febr. 2.

Bár merre tekintünk az országban szét, mindenfelé az országos gyász szomorú nyomaival találkozunk. Paloták erkélyéről és konyhák rozogant tetőjéről lehet látni a gyászthírdető lobogókat. Nincs komolyabb látvány, mint egy országos gyász, mikor egy nemzet száll magába és foglalkozik a mulandóság, a megsemmisülés eszméjével.

Egy nemzet, mely elhunyt nagy emberének sírjánál megdőbvenne fájdalmas kebelrel tud bántában kifejezést adni, ha tán pillanatra megfeledkezett is magáról, és esetlegesen elhagyta az erény tövises utait, elhagyta magát csábítatni az önzés kigyója által, keble jobb istenének értelmére megborzadni fog az önzés csásos kísértéséről, magába fog szállani, és a hazafi megpróbáltatás tüzeiben, nem megsemmisül, hanem mint a Féniksz hamvaiból megtisztulva fog új életre, dícsőre ébredni.

De uraim! valamint mindennek, úgy az országos gyász kifejezésének is megvannak a maga kiszabott határai.

Ami nagyon sok, az megárt. A megparancsolt, az ütenyszerű kiszabóozott gyász, mint a sok kézen keresztülment gyümölcs elveszti hamván eredeti tisztaságát. Mit mivel egyik másik nagy budapesti lap, hogy e szomorú esetenél mások felett erővel kitüntesse magát? mintha bizony a gyászt is osztályozna valami kiküldött és jutalmakat vagy büntetést osztogató biztos.

Legyünk, mert lennünk kellene férfias komolyságnak birtokában, mert a tragédiát a komédiát csak egy hajszál választja el.

Hazánk elhunyt derék nagy embere Deák Ferenc? Ise! mi is mint életében politikai ellenfeleid, mint kik teljes erőnket használtuk fel politikáid ellen a nehéz küzdelemben, engedj, hogy midőn a halál gyilkos fuvalma eloltotta éltednek fáklyáját, midőn genitosa tört szövetekével áll sírod göringyeinél, midőn ledöntötte az események rejtett következtetése közöttünk a politikának választófalát, engedj, hogy halkan, csendesen, közelthezzünk gyászkoporsóddhoz, hol megkezdted már örök, nagy álmodat, s szoríthassuk meg utóljára végbucsképen vértelen, fagyos kezideit.

Mi nem közelítünk hozzád a bíráló szigorú fegyverével, mi nem kételkedünk tetteid fegyversége, és országos eszelekményeid tiszta szándokú, hazafias voltában, mert hiszen nemcsak, tiszta lelked minden mozdulatodnál kétségbevonhatlan tiszta szigorait lövelte szét, mint a nap a tavaszi reggelen, és mégis, ha nemcsak szándékaidnak, céljaidnak nem élvezhetted nemzedet várán várt gyümölcseit, ha minden jó törekvéseid dacára is, vérebem fetreg, kinos vonaglásai közt elhunyt felett gyászoló hazá, mint egy sebhédt bajnok, mi korántsem törünk pálcát feletted, mert miként az

Egyetértés nagyon alaposan megjegyzi: „Hogy bár nagy személyiséged tagadhatatlan fényével, az ő naprendszerébe tolatkodó testeknek, sok erős árnyoldallát tüntette fel, s habár ritka becsületességéid és önzetlenségéid kihatott környezetedre is, mindamellett az árny, mit a fény okozott, sok csodás szörnyeket nemzett rovásodra.

Hivatkozok az apostolok, a hamis próféták a mester tisztaságára; de megtagadták tetteikkel tetteit.

Innen van, hogy a nagy szellem, a mely csak áldást hozhat, s termékenyítőleg hatni lett volna hivatva; a közélet minden ágában tepszedést és hivatal vadászó mitsentevést szült.

Fénykedtek dicsugaráinál és homályt tenyésztettek rovására.

Nagy volt Deák Ferenc a megvesztegetés ellenében, s a megvesztegetések még is jósága mellett történtek meg; az általa alkotott korszakban.

Nagy volt demokratikus hajlama, s a rengeteg új hivatal-áristokratia mégis árnyában növekedet föl.

Neki nem kellett hivatal. De nevével szereztek azt igen sokan méltatlannul.

Ő mitsém fogadott el, — s hivei még is mennyit ajándékoztak magoknak, a nemzetnek a vezérbe vetett bizodalomból.

A tette képtelen vénektől az iskolafenyíték alá tartozó tudatlan ifjakig, mind egy elvet tettek magokévé: a hivatal-vadászat elvét! S mind nagy nevére esküdöztek.

Még ehhez járult az új korszakra kicéhezett s szomjazott seregnek mohó kapzsísága, gyomortágulása. Sokan farakas étvágyt kaptak a tisztalelkű mester árnyékában. Évés közben jött megévtágyuk.

Mindzet a nemzet legegyszerűbb fia is érzi, érzületét különbözőleg, de egy irányban fejezi ki.

Tegnap egyik népkörünk választmányi gyűlést tartott, — egy egyszerű földművelő ezen szavakkal fejezte bántatát: — „Minden vesztésünk helyre pótolható volna; de erkölcsünk megromlása századokra kiható vesztéséget okoz!”

A nemzetnek még is általánosan tadata, hogy nagy halottja van.

Deák Ferencet megítéli, lehet hogy már egy közel jövő korszak is hivatala lesz; de legelőbb azt hiszik, hogy csak a késő kor hozhat igazságos ítéletet.

A nagy halott halálhírének hatása bár igen különböző, jellem-nagyságából józan észszel levonni akarni nem lehet.

S talán épen az volt a hibája, hogy nagyon is kimagaslott törpe kortársai és szegődött elvarbatái közül; s mind e mellett nem bírhatott annyi emberföltötti erővel, hogy megfékezze azon rut szenevélyeket, a melyek minden nemzeti átalakulás alkalmával, a vezérek árnyában lett szoktak rajzani.

Műve befejezetlen áll. Esményileg megalkotta, de be nem fejezhetette. Ideáljának másik tényezője, csak a legutóbbi alkudozásokkal szemben is Szadova és Königrátnél szenvedett gyengésegére utal, holott mi a kiegyezés alakjának és

lényegének roszalói épen azt tartjuk, hogy épen azon gyöngeség daczára Deák Ferencz keveset, ugyszólván semmi anyagi alapot nem szerzett, a kiegyezés kellő biztosítására. E tekintetben nekünk Anersperg herczeg nyilatkozatai teljes igazságot szolgáltatnak.

S most isten veled. Még néhány óráig leszesz közöttünk, s azután — öszszehorult feletted a sír, legyen örök álmód csendes. Honfiainak emléke fog lebegni sírod márványinál.

Tiszai Dániel.

A vám és bankügyi tárgyalások a K. N. értesítése szerint, február 10-ke körül valószínűleg ismét megfognak indulni. — Az adókezelésről szóló törvényjavaslat tárgyalása azonban valószínűleg hosszabb időre elhalasztatik.

A keleti vasúttársaságnak mult hó 31-én tartott ülésén a kormányval kötött szerződés, melynek értelmében a vasut az államnak eladottot, 2830 szavazattal 303 szavazat ellen elfogadtatott. Mellette szavazott 161 részvényes, elene 7.

Bécs, február 1. (A „F. P.” magántávirata.) A vámkérdés elenyészett. Bankkérdés még van. Külön vámterületről többé nincsen szó. — miben mint biztos forrásból hallom, még a pesti értekezleten megállapodtak. A bankkérdés függőben hagyatott s állításoké külön bank vagy nem, a felett itt a jövő hét közepén lesz értekezlet, melyre a magyar miniszterek közül csak Tiszát és Széllt várják, s osztrák részről három miniszter vesz részt az értekezleten, mivel Tisza két tárczát képvisel — s így Szélllel hármat teszen.

A román vám- és kereskedelmi egyezmény ügyében készített bizottsági jelentés elfogadására ajánlja az. Bécsi hírek szerint mind Andrássy gróf, mind pedig az osztrák miniszterium igen nagy súlyt fektet az egyezmény elfogadására.

A pénzügyminiszter a só eladási jogot a nyugati vasut egész hosszában ama vaspálya igazgatóságára ruházta.

A veszprémi püspökségre, hír szerint Ronay Jácint van kiszemelve.

Ültessünk fákat az utak széleire.

A mult heti nagy hó annyira elborította az utakat, hogy azokat, melyek előfálkál szegélyezve nincselek, nem lehetett felismerni, mi sok szerencsétlenséget és alkalmatlanságot okozott. Nemcsak azért, hanem több rendben más hasznok végett kellene ország-szerzte a közlekedési — faluról-falura vezető utak széleit fákkal beültetni. Ha nincs is arról fogalma a népek, mennyire szépülne ez által az ország, mennyire hatna az időjárás javulására, mégis lehetne a népet arról meggyőzni, hogy nyári időben ember és állat a fák árnyékában nap heve ellen enyhét, gyümölcsében jóízű egészséges táplálékot talál, holott hat óra hosszat kell valakinek menni oly utakon, melyeken pénzért sem lehet látni élőfát, ember és állat számtalanszor nagy bajnak van kitéve; — végre most midőn az uradalmak ország-szerzte rabló módra az erdőket irtják, pusztítják és helyettük másokat nem ültetnek,

nem csekély haszon esnék a községeknek fa dolgában az utak rendes befásításából.

Mindezeket a néppel megértetni első sorban a lelkészek lennének hivatva. — nem szennyeznék be azzal a szószékét, ha onnét hibeiket tanítanák, mi nekik hasznos, mi káros, ha felvilágosítanák a népet, mily csekély munkával és áldozattal, mily nagy eredményekkel lehet elérni; — de ez nem elég, mert a lelkész e tekintetben legtöbb esetben csak mintegy elméleti előkészítő hathat, a törvényhozástól sem várhatunk semmit, mert az a „hontemesse!” (?) el van foglalva, a megyei bizottságok minden mással bibelődnek, mint a régi érdekeivel, tehát nem marad egyéb hátra, minthogy a gazdasági egyesületek, és egyéb befolyásos és ügybuzgó emberek ezen ügyet kezökbe vegyék és a politikai hatóságokra hassanak, hogy ezek az utak befásítására a faoskolák létesítésére és kezelésére hozott törvények és kibocsátott szabályrendeletek végrehajtására ügyeljenek. A szolgabíró sokszor fordul járásában hivatalosan, de még akkor is, ha mulatni megy, mennyibe kerülne neki az iskola és faoskola állapotáról vagy egyéb rendeltet mikénti teljesítéséről magának tudomást szerezni és a hanyagokat érzékeny pénzbüntetéssel sújani? — ez hatna a többi községekre, hol a szolgabíró meg nem jelent.

Közeledek a tavasz, a mint a hó elolvad, kellene legnagyobb buzgósággal a faoskolában dolgozni, magot vetni, facsemetéket ültetni, azután nemesteni; — de mi történjék ott, hol daczára a szigorú rendeleteknek, faoskola még kijelölve sincs, vagy ha van is, nincs bekerítve és nincs semmiféle mag vagy csemete beszeresve?

Itt az ideje, hogy erélyes tanfelügyelők és politikai tisztviselők megmutassák, hogy ők nemcsak életelen gépek a hatalom és az uralgó — cique kezében, hanem teremteni is tudnak a nép és az ország javára.

Rendelet, a Szent-Péterváron átvizsgált nemzetközi és a szövetségi államok táviratigazgatásaival köztölt külön táviratigazgatásának eltele léptetése folytán a táviratüzemi szabályokban 1876. január 1-ével életbe léptetendő változások iránt.

II. 5. A fizetett válasz, a vételjelentés, az összeegyvetetett, a tovább küldendő, a semaphortáviratok, mint külföldi táviratok továbbra is megfogadandó; ezeken kívül még két új táviratnem hozatik be, u. m. a) a távirati értesítések, melyek csak értehető nyelven legfeljebb 10 szóból állhatnak és szövegüket magukban nem foglalhatnak. Ezen táviratok a más táviratokra nézve fenálló formázások mellőzésével bevezetés és hivatalból való ismétlés nélkül — A V jelzés mellett a közönséges magántáviratokkal egy sorrendben adandók; bevezetésül csak a távirat száma és a feladási állomás neve adatrán. Nyíltan kézbesítetnek; vagy ha postán szállítandók tovább, akkor összehajtvva nyit levélként bérmentelen adandók postára.

E táviratnem díja a 20 szóból álló egyszerű távirat díjának 3/4-ében van megállapítva s így a monarchiabeli forgalomban díja 30 kr. A többi államokkal váltott ily táviratokért járó díj a újtáblában közöltből képest utána számítás utján állapították meg. b) az ajánlott táviratok. Ezen új táviratnem háromszoros díj lefizetése mellett vétetik fel s azzal összeegyvetetés és vételjelentés is jár. Szolgálati jelzésük a cím elébe írandó „TR” betűkkel történik. Ezekért, ha kezelésükben rendellenesség fordul elő, nem csak a lefizetett díjak térítettnek vissza, hanem ezenfelül, a távirata intézet a feladónak még 20 frt térítimérték is fizet; kivéve, ha a rendellenesség a táviradintézetől némi függő kényszerből származott, mely esetben csupán a lefizetett díjak fizetnek vissza.

A némely államokban elfogadott sürgős magántáviratok, melyek D, betűvel jelezetnek, a magyar táviratközlő csak az átmenő forgalomban fordulván elő; ezekre nézve csak az je-

sem törődött, vagy csak annyira foglalkodtatá a mennyire a legvégső szükség hajtotta. Örömet bölcsekedett s néha oly ismeretlen tárgyakról beszélt, hogy csak nehezen tudtam megérteni és e mellett minden igyekezetét oda fordította, hogy előttem megfoghatóvá tegye, hogy minden embernek ezek felett gondolkozni s életét ezek szerint berendezni kellene. Esméi felett nem ereszkedtem vitába vele, mert nem voltam tudós, és a könyveket, melyek asztalán és asztala alatt heverték, soha sem olvastam. Azonban ha életviszonyokról beszélt, ott már egyenesen értesére adtam, hogy azokhoz kevésbé ért, mint én.

Nem foghatom meg, honnét veszi ön ezen alapelveket és kinél akarja azokat értevényre emelni — mondtam. Hisz egyetlen Katakizmusban sincsenek meg azok. — Nincsenek. — Hát mégis honnét meríti őket? — Ezek a józan emberi ész tanai — felelé.

Jól van. Gondolja e ön, hogy mi ketten, ön és én birunk józan értelemmel. — Reménylen. — Miért nem élünk tehát ezen alapelvek szerint? — Ekkor megmagyarázta, hogy egyetlen ember nem tehet semmit és emlékeztetett

azon közmondására, hogy „egy ember nem csinál háborút.” — Debát ön harczolna akar? — Igen, Nikolajevna Julia, harcz nélkül semmi sem érhető el. — Ah, ez igen mulatságos! Nézze meg csak jól magát: hasonlít ön egy harczoshoz? — Enk meg vagyok róla győződve, hogy ön soha életében még egy légyen sem diadalmoskodott. Önnek nincs epje. Ön mindenki tetésébe szerint megsejtéri.

Gyakran beszélgettünk illyfélekről és főkép moralt örömet olvastunk. Neki ez igen jól tett, mert ő nem volt képes maga magáról gondoskodni. Mihelyt barátok levélk, vezetésem alá adta magát. En berendeztem lakását, tisztogattam holmijait, ügyletem fehérbúrára. Ha sikerült neki pénz keréni azt átadtam magamnak és háztartásáról én gondoskodtam; neki csak annyit adtam, amennyi mulhatatlani szükséges volt, mert ő vagy elcseszelelt volna mind, vagy haszontalanokat vásárolt volna rajta. Néha panszokodott, hogy egy bávalna rajta. Néha panaszokodott, de mégis néve, mint egy iskolagyerekkorczcel, de mégis feltételeit engedelmessédt és hálas volt irányomban, mert a szósorosértelemben szikszék volt neki egy dajkára s épen ezért tölem gyermekileg függött.

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” tárczája.

ELMOSÓDOTT NYOMOK.

Bűnügyi regény 1 kötetben. Írta: Achscharumoff Miklós.

Második rész: Julia. I. (Folytatás.)

Szegény nem várta látogatásomat és oly megindító volt látni, hogy mennyire örült a látogatásnak. A szőnyegre nem vágtam valami különösen; egy pár so t irtam Mamánának, a kocsiától elküldém neki és az estét N-nél töltöttem.

Miután az ifju ember, ki ide kísért, egy ideig velünk maradt, elhagyta a szobát? — Nem lenne szives theat készíteni számunkra Jasneff? — kiáltá utána a beteg. — Igen szivesen! — felelé — és mi-alatt lránnal beszélgettem a szőnyegfalazat mögött halottam, hogy Jasneff készíti a Samo-

várt, szemet rak a tüzre és a theadényeket tisztogatja. Azután mindent behozott és ismét eltávozott. — Ki ez a fiatal ember? kérdém. — Szomszédom — felelte — egy áldott lélek; ő ápol engem, mintegy dajka.

További kérdéskódéseimre megtudtam, hogy tanult és három év óta hasztalan keresett alkalmazást. Örökös adott s abból élt szegényesen és fél éjeken át is irt. — Miért hagyja ön öt egyedül ott ülni? — kérdém — kérje, hogy jöjjön ide, hogy én lássam. — Sohasem tanultam ily embereket ismerni.

Jasneff, Jasneff jöjjön csak ide, Nikola-jewna Julia szeretné önét látni. Jasneff a theacsészével kezében zavartan belépett és némi távolban helyet foglalt. Meglehetősen nagy volt, de egyszerűen szép, mindazáltal vonzott valami hozzá — talán számalom, mert sovány és halvány volt, mintegy martyr. N. szemben Jasneffet betegségé daczára is örísának tűnt fel s tán épen ezért játszott a védőköte. Keveset beszéltünk, főkép Jasneff, de azért nem kerülte ki figyelmemet az, hogy ő okosabb volt, mint N.

Legközelebb még párszor eljöttam a beteghez, hogy Jasneffet láthassam. N. átöltözött, kezdett izetlenkedni, én pedig ezt rosz neven vettem és így megharagudtunk egy-

másra. — Most csupa daczból egyenesen Jasneffhez mentem. Bámulva fogadtól és azt hitte, hogy N-re vonatkozólag, valamely megbízást adandó jöttem. — Tán Fedorowitsch nincs otthon? — kérdé. — Nem tudom, nem voltam nála. — De hát nem is szándékozik hozzá menni? — Nem, ön akarom meglátogatni. Miért ne jöhethék egy önhöz, mint ő hozzá? — Kérkedőleg nézett rám, mintha kétségbe akarta volna vonni; mindazáltal ott maradtam s nem is volt szándékom azonnal távozni. — Nem örvend ön látogatásom felett? — kérdém. — Talán el van foglalva? Tán zavarom önt? — Felelet helyett kezét nyujtotta s ez óráról fogva jó barátok valának.

Figyelemre méltó egy ember volt ő, úgy hogy sem azelőtt, sem ezután hozzá hasonlót nem láttam. Jó szívű volt egész az együgyűségig. Bárki bármit kérhetett tőle és megcselelt, mintha csak gyermek lett volna, pedig legkevesbé sem volt ostoba. Azonban oly különös eszmék forrongtak agyában, miszerint attól félt, hogy megtébozódjon. — Mindig valami haszontalanság felett, mely rá épen nem tartozott, tette fejat; a mi pedig legközelebből érdekelte, azzal vagy épen semmit

szem törődött, vagy csak annyira foglalkodtatá a mennyire a legvégső szükség hajtotta. Örömet bölcsekedett s néha oly ismeretlen tárgyakról beszélt, hogy csak nehezen tudtam megérteni és e mellett minden igyekezetét oda fordította, hogy előttem megfoghatóvá tegye, hogy minden embernek ezek felett gondolkozni s életét ezek szerint berendezni kellene. Esméi felett nem ereszkedtem vitába vele, mert nem voltam tudós, és a könyveket, melyek asztalán és asztala alatt heverték, soha sem olvastam. Azonban ha életviszonyokról beszélt, ott már egyenesen értesére adtam, hogy azokhoz kevésbé ért, mint én.

Nem foghatom meg, honnét veszi ön ezen alapelveket és kinél akarja azokat értevényre emelni — mondtam. Hisz egyetlen Katakizmusban sincsenek meg azok. — Nincsenek. — Hát mégis honnét meríti őket? — Ezek a józan emberi ész tanai — felelé.

Jól van. Gondolja e ön, hogy mi ketten, ön és én birunk józan értelemmel. — Reménylen. — Miért nem élünk tehát ezen alapelvek szerint? — Ekkor megmagyarázta, hogy egyetlen ember nem tehet semmit és emlékeztetett

Vidék.

A „Debreczen” levelezése. Rév-Komárom, jan. 29.

Epen nagy hazánkfia Deák Ferencz halálhíre érkezésének percében írom e sorokat s nagyon jellemző, hogy e kormánypárti városban milyen tájékozatlan a némen, kivált a fiatalabbak, az országos körülmények tekintetében. Ki volt az a Deák? szép? ur? volt? stb. S azon hirre, hogy e szomorú eset alkalmából két heti országos gyász rendeltetik a felüggesztendő táncmulatságok miatt le vannak

azon közmondására, hogy „egy ember nem csinál háborút.” — Debát ön harczolna akar? — Igen, Nikolajevna Julia, harcz nélkül semmi sem érhető el. — Ah, ez igen mulatságos! Nézze meg csak jól magát: hasonlít ön egy harczoshoz? — Enk meg vagyok róla győződve, hogy ön soha életében még egy légyen sem diadalmoskodott. Önnek nincs epje. Ön mindenki tetésébe szerint megsejtéri.

Gyakran beszélgettünk illyfélekről és főkép moralt örömet olvastunk. Neki ez igen jól tett, mert ő nem volt képes maga magáról gondoskodni. Mihelyt barátok levélk, vezetésem alá adta magát. En berendeztem lakását, tisztogattam holmijait, ügyletem fehérbúrára. Ha sikerült neki pénz keréni azt átadtam magamnak és háztartásáról én gondoskodtam; neki csak annyit adtam, amennyi mulhatatlani szükséges volt, mert ő vagy elcseszelelt volna mind, vagy haszontalanokat vásárolt volna rajta. Néha panszokodott, hogy egy bávalna rajta. Néha panaszokodott, de mégis néve, mint egy iskolagyerekkorczcel, de mégis feltételeit engedelmessédt és hálas volt irányomban, mert a szósorosértelemben szikszék volt neki egy dajkára s épen ezért tölem gyermekileg függött.

(Folyt. köv.)

